

- Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Državno povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama. Adresa: Ksaver 200A, Zagreb;
- Povjerenstvu za zaštitu prava pacijenata u Vašem gradu ili Županiji
- pučkom pravobranitelju, pismeno ili usmeno. Adresa: Opatička 4, Zagreb, tel.: 01/48-51-855;
- podnijeti tužbu sudu te kaznenu prijavu policiji ili državnom odvjetništvu.

Pri podnošenju pritužbi možete tražiti pomoć od članova Svoje obitelji i osoba koje djeluju u Vašem interesu.

Uvijek imate pravo angažirati odvjetnika da Vam pomogne u ostvarivanju Vaših prava. Ako nemate Svog odvjetnika, obratite se odvjetničkoj komori. Usluga odvjetnika se plaća, osim ako odvjetnička komora utvrdi da spadate u kategoriju socijalno ugroženih osoba!

Za detaljnije informacije i savjet, možete se obratiti i nama.

Možete nas nazvati na broj:

☎ 01 301 09 69 ili

📞 099 22 7 33 91

Možete nam pisati na adresu:

✉ Udruga Svitanje, Bolnička cesta 32, Zagreb

Možete nam poslati email na:

📧 udrugasvitanje@yahoo.co.uk

SVITANJE

Udruga za zaštitu i promicanje mentalnog zdravlja „Svitanje“ radi na provođenju programa borbe protiv predrasuda vezanih uz psihičke bolesti i liječenje te se zalaže za korištenje psihosocijalnih postupaka i liječenje po modelu psihijatrije u zajednici.

www.udruga-svitanje.com

MDAC

„Centar za zastupanje prava osoba s mentalnim teškoćama“ (MDAC) – djeluje na području unapređivanja ljudskih prava djece i odraslih s intelektualnim ili psihosocijalnim poteškoćama. Usmjeren na Europu i Središnju Aziju, koristi kombinaciju prava i propagiranja radi promocije jednakosti i socijalne integracije. Vizija MDAC-a je svijet koji poštuje emocionalnu, mentalnu i intelektualnu raznolikost te pravo svakog čovjeka na samosvojnost i dostojanstvo. MDAC ima status sudionika u Vijeću Europe.

www.mdac.info

Ovaj letak izrađen je u suradnji Udruga „Svitanje“ i „Mental Disability Advocacy Centre“ u okviru projekta „Premošćivanje razlika: Civilno društvo promovira pristup pravdi osobama s mentalnim poteškoćama u Hrvatskoj“.

Prava iz ovog letka zajamčena su hrvatskim zakonima i međunarodnim pravom. Ponekad hrvatski zakoni nisu u skladu s međunarodnim pravom, u kojem slučaju navodimo prava prema međunarodnom pravu.

© Svitanje, 2008

© Mental Disability Advocacy Center, 2008

PRAVA OSOBA U PSIHIJATRIJSKOJ USTANOVU – DOBROVOLJNI SMJEŠTAJ

(DOBROVOLJNA HOSPITALIZACIJA)

Ovaj letak namijenjen je Vama ako ste dobrovoljno smješteni u psihijatrijsku ustanovu. Ako želite saznati Svoja prava pri prisilnom smještaju, u tom slučaju proučite naš posebni letak o pravima osoba na prisilnom smještaju!

Ovaj letak predstavlja pregled Vaših osnovnih i najvažnijih prava. Osim ovih prava, imate i mnoga druga!

Svakom su zajamčena ljudska prava pa i Vama dobrovoljno smještenim u psihijatrijsku ustanovu. Imate pravo znati koja su Vaša prava i gdje možete potražiti pomoć u slučaju da se ta prava krše!

Što je dobrovoljni smještaj/dobrovoljna hospitalizacija?

Dobrovoljni smještaj/hospitalizacija je kad sami tražite i odlučite se na bolničko liječenje u psihijatrijskoj ustanovi zbog psihičke bolesti koja Vam uzrokuje poteškoće.

☛ Ako imate skrbnika i ako je Vaš skrbnik umjesto Vas dao pristanak za Vašu hospitalizaciju zakonski se gleda da ste dobrovoljno smješteni/hospitalizirani u psihijatrijsku ustanovu. Međutim, ako se ne slažete s odlukom Svog skrbnika i ne želite biti u psihijatrijskoj ustanovi, trebalo bi se gledati da ste prisilno smješteni i tada možete tražiti od suda neka provjeri postoje li uistinu razlozi za Vaš prisilni smještaj.

Kad možete biti otpušteni iz ustanove?

Ako ste dobrovoljno pristali na liječenje u psihijatrijskoj ustanovi, možete biti iz nje otpušteni kad to odlučite. Međutim, ako psihijatrijska ustanova promijeni dobrovoljni smještaj u prisilni, ima Vas pravo zadržati.

Kad se nalazite na liječenju u psihijatrijskoj ustanovi imate:

- *pravo na privatnost*: imate, na primjer, pravo držati uz sebe svoje osobne predmete kao

što su odjeća, higijenski pribor, sitni osobni predmeti; družiti se s drugim osobama; primati posjete; o Svom trošku slati i primati poštu, pakete i tiskovine; telefonirati, pratiti radio i televizijske programe; sudjelovati po Svom izboru u vjerskim aktivnostima u okviru mogućnosti psihijatrijske ustanove.

☛ Ovo pravo može se ograničiti jedino ako to zahtijeva Vaše ugroženo zdravstveno stanje i/ili postoji opasnost da sebi i/ili drugima nanesete štetu.

- *pravo na liječenje uz "informirani" pristanak*: to znači da prije nego što Vas se uopće počne liječiti, morate biti informirani od čega bolujete i kakva je priroda Vaše bolesti. Kad Vam liječnik predloži liječenje (liječenje podrazumijeva lijekove, psihosocijalne metode i druge metode), mora Vam objasniti i dobre i loše strane takvog liječenja, navesti druge oblike liječenja i što se događa ako ga odbijete. Sve to trebate znati kako biste mogli dati Svoj pristanak slobodno, s potpunim shvaćanjem na što točno pristajete. Ako ste dobrovoljno smješteni u psihijatrijsku ustanovu, takav "informirani" pristanak potreban je za sve liječničke postupke. Pri davanju pristanka na pregled i liječnički postupak možete tražiti prisutnost osobe od povjerenja. Vaš pristanak na liječenje obvezno se mora upisati u Vašu liječničku dokumentaciju!
- *pravo na uvid u Svoju liječničku dokumentaciju*: imate pravo pogledati što

piše u Vašoj liječničkoj dokumentaciji i možete tražiti kopije.

- *pravo na dostojanstvo*: nitko Vas ne smije ponižavati, vikati na Vas, prijetiti Vam kažnjavanjem, tući Vas i sl. Psihijatrijska ustanova može primijeniti mjere prisile samo ako je to nužno potrebno (izolaciju, vezanje za krevet, lijekove za smanjenje uznemirenja...). Mjere prisile se koriste kad je zbog Vaših radnji u bolesti potrebno zaštititi Vas same da si ne ugrozite život i zdravlje ili ne naškodite na takav način nekom drugom ili da Vas se spriječi uništiti vrijednu imovinu. One se mogu primijeniti samo kad su ostali načini smirivanja bili bezuspješni i **nikad** se ne mogu koristiti kao mjere kazne ili osvete. Osoblje u psihijatrijskoj ustanovi dužno je brinuti o Vama i provjeravati Vaše stanje za vrijeme korištenja mjera prisile i omogućiti Vam zadovoljenje Vaših osnovnih potreba.

Što možete učiniti ako se Vaša prava krše?

Ako imate primjedbe na oblike liječenja, dijagnosticiranje i otpust iz psihijatrijske ustanove ili mislite da je psihijatrijska ustanova prekršila Vaša ljudska prava, imate pravo podnositi pritužbe.

Svoje pritužbe možete podnijeti:

- ravnatelju psihijatrijske ustanove ili predstojniku;